

NİHAT SARGIN

(1927 - 2010)

62 Yıldır

Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm Mücadelesinin
Yürekli, Coşkulu, Sevgi Dolu Üyesi,
Davanın Her Daim Emektarı

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

T.C. İst. B. 4088
 111 İst. Üsküdar İlçe Beşliği
 İSTANBUL ÜSKÜDAR KUZGUNCUK
 Soyadı : SARGIN
 İfçe kayıt No : 44 (17)
 Köy veya mahallesel
 Baba adı : Fahri
 Doğum tarihi : 1927
 Halkın çalıştığı işin adı : TARABYA Sanatçısı
 Halkın çalıştığı işin adresi : TARABYA Sanatçısı - İst. Beşlikimi - 116
 Tel: 62 40 01-116
 (Perihan Sok. 129/4 Şişli) Tel: 42 91 22
 Ev adresi ve varsa Telf. No : Beşlikimi 109 - Kuzguncuk (Üsküdar İlçesi)
 Ev adresi ve varsa telf. No :
 Bani tanıyan parti üyeleri ve adresleri :
 1 - İLHAN İTAZ (Üsküdar İlçesi)
 2 - ERAT ERSEN (Üsküdar İlçesi)
 3 - KÜPTEK ERDEM (Üsküdar İlçesi)
 1) T.C. Türk ve Program'ın genel esaslarını ve diğer hükümlerini kanunlaştırmaya uygun bulduğundan bu esaslar içinde talimatı şerhatsız olarak kabul ediyorum. Partiye alınmamı dilerim.
 2) Partiye girmeye Partiye ayda beş lira aldat verdiğim. Buna ayda 3 ayda / 6 ayda / Yılda bir ödeyeceğim.
 T.C. Yönetim Kurulu Başkanlığına:
 Partiye alınmam için başvurduğum yerlerde kimliği ve adresi yazılı N. Sargın im. yapılan seçilme sonucuna ilişkin kararın kabul edilmesini rica ederim. Üyeliğimden dolayı sorumlulukleri taşıdığı görüldükçe kabul edilmesini rica ederim. Üyeliğimden dolayı sorumlulukleri taşıdığı görüldükçe kabul edilmesini dilerim.
 İmza : N. Sargın
 (20-11-1962) 11/31/1966
 3-5-1963 gün ve 4 sayılı kararımızla aday
 İlçe sekreteri
 İmza : N. Sargın

TKP (1920-1988) Üyesi,
 TİP (1961-1988) Genel Sekreterlerinden,
 TBKP (1988-1991) Genel Başkanı,
 ÖDP Üyesi (1996-)
 İstanbul Yüksek'in Taisil Gençlik Derneği (1946-1951) ve
 yayın organı Hür Gençlik'in yöneticilerinden,
 Temel Hakları Yaşatma Derneği (1962-1964)
 Kurucularından,
 TÜSTAV Eski Başkanı (2001-2007)
 62 yıldır
 bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin
 yürekli, coşkulu, sevgi dolu üyesi,
 davanın her daim emektarı

Nihat Sargın

(1927 - 2010)

Nihat Sargın

(1927 - 2010)

“Sargın da karşı çıkıyorsa bizde yanlılık var.”

Nihat Sargın 1971’de Selimiye Askeri Cezaevi’nde tutukludur. Çoğu kez olduğu gibi cezaevi yönetimi siyasi tutukluların istemediği bir dayatma çabasındadır. Siyasi mahkûmlar ve asker karşı karşıya gelir. Siyasiler infial halinde bağırıp çağırılmaktadır. Ancak birden, anlaşılabilir nedenlerle askeri müdür askerlere çekilme emri verir, olay yatışır. Ertesi gün bir vesile yaratarak Sargın’a yaklaşır ve “Sizi de bağırıp çağırılanlar arasında görünce kesinlikle olmayacak bir durumu zorladığımızı anladım” der.

Eskiler “öyle mücadele edeceksin ki düşmanın bile sana saygı duymalı” derler. Nihat Sargın, tam karşı görüşte olan karşıtlarında bile saygı uyandırmış bir yoldaşımız, ağabeyimizdi.

“Nihat Sargın söylüyorsa kesinlikle doğrudur.”

1987’de, Nabi Yağcı ile Türkiye’ye döndükten sonra ağır işkence gördüler. Sargın ilk sorgularına çıkarıldıklarında uygun bir fırsatını yakalayıp kapıda bekleyen gazetecilere ve yoldaşlarına “işkence görüyoruz” diye bağırdı. Basının güçlü kalemleri “Nihat Sargın söylüyorsa kesinlikle doğrudur” diye yazdılar. Kişinin bir başkası için hiçbir hata payı bırakmadan kefil olması ancak Sargın gibilere özgüdür.

“Nihat geç gelmişse önemli bir problem vardır.”

Ankara’da, TİP genel sekreterliği döneminde Parti’ye bir tek gün geç geldi. Gece gündüz yoğun çalışmaların arasında bir nefes almak istemişti, sinemaya gitti, öğle yemeği yedi, Parti’ye sonra gitti. Başta Genel Başkan Mehmet Ali Aybar olmak üzere bütün MYK üyeleri ve milletvekillerinin alarm durumuna geçtiklerini gördü. Hepsi saat gibi çalışan bir parti sekreterinin mutlaka başına bir iş geldiği sonucuna varmışlardı. Behice Boran boynuna sarılarak karşıladı.

Dilekçeyi Sargın yazarsa hukuki bir açık bulmak zordur.

TİP 15-16 Haziran 1970’te büyük işçi eylemlerine neden olan sendikal yaşamı düzenleyen yasa değişiklikleri için Anayasa

Mahkemesi'ne gitmeye karar verdi. Dönemin genel başkanı Şaban Yıldız, Sargın'a "dava dilekçesini sen hazırlayacaksın" dedi. Sargın böylesine ağır bir sorumluluğu üstlenmek konusunda tereddütlerini belirttiyse de sonunda görevi yerine getirdi. Altı başlıkta yasaların iptalini isteyen bir başvuru hazırladı. Anayasa Mahkemesi beş başlığı aynen uygun görerek yasaları iptal etti. Uygun görmedikleri tek gerekçe, sendikaların mali kaynaklarını yatırıma ve faize yönlendirmesine yapılan itiraz idi. Mahkeme bunu sendikanın lehine buldu. Güçlü bir sendikanın yatırımda parası olan bir sendika değil, her an greve ve direnişe çıkmasını sağlayacak fonlara sahip olan sendika olduğunu göremedi. Önüne çıkan işlerde derinlik, titizlik Sargın'ın tarzıydı.

Nihat Sargın yıllarca yaşamını siyasetine göre düzenledi. Başarılı biçimde ilerlediği mesleğini terk etti, yıllarca ailesinden ayrı yaşadı. Yüksünmeden hapisler yattı. Üstelik çok da iyi bir hapishaneciydi.

"Birleşmek önemlidir, ama anladım ki asıl maharet bölünmemektir."

Nihat Sargın'ın da dahil olduğu eskiler, siyasi mücadeleyi her türlü hukuksuzluğun doğal görüldüğü ortamlarda verdikleri için kazanımlara, sağlanan olanaklara büyük kıymet verdiler. Bu yaklaşımlarıyla, görece daha demokratik ve daha kitlesel ortamlarda mücadeleye başlayan sonraki kuşakların yaklaşımları arasında belirgin bir açığı vardı. Diyebiliriz ki, bu açığı olumlu bir senteze ulaşmadan yıllarca devam edegeldi. Sonraki kuşaklar da demokratik kazanımların önemini ağır bedeller ödeyerek kavradıkça bugün Sargın'ları daha iyi anlıyorlar. Titizliklerini, korumacılıklarını, temkinliliklerini anlamakla kalmıyor, bir gerçeklik olarak hissediyorlar.

Sargın son yıllarda sık sık: "Çocuklar, birleşmek önemli, takdir edilecek bir durumdur. Ama, anladım ki asıl önemli maharet bölünmemektir" diyordu.

Sargın her zaman davası için elinden geleni, gücünün yettiğini yapmaya çalıştı. Ama her ne gerekçeyle olursa olsun asla yapmayacakları da vardı. Karşıtları bile ona gizli bir güven taşırlardı. Her zaman ortak kurallara, tüzüklere sınımsız bağlı kaldı. Bunların bir kez çiğnenmesi durumunda arkasının geleceğini, bilgisi, görgüsü, sezgisiyle çok iyi bildiğinden yazılı kuralların dışında özel iç hukukları, kestirme yolları hiçbir zaman hoş görmedi. Son yıllarında dostluğunu, arkadaşlığını daha yakından yaşayan genç kuşaklar, sınımsız bir insan, üretken, canlı ve neşeli

bir disipline tanık oldular. Arka arkaya kitaplarını sıralarken doğal bir görevi yapıyor olmanın alçakgönüllülüğünü gördüler.

“Ben bu tarihin her noktasıyla barışığım.”

Sargın bu sözü son yıllarda sık kullanırdı. Bu söz, şimdi daha iyi anlaşılıyor ki kendi durumunu açıklaması kadar bizlere de bir öğütmüş. Onun yüzüne ve ilişkilerine bir ışık gibi yansıyan iç huzur bu barışıklık halinden kaynaklanıyordu. İşte Nihat Sargın, yansıttığı bu ışığı içselleştirebilirsek her zaman aramızda olacak, bizlerle yaşayacak.

Sargın yaşamı boyunca inançlı bir sosyalist oldu, yaşamını da her zaman sosyalizm, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine en fazla katkıyı verecek biçimde düzenledi. Tam bir örgüt insanıydı. Kendisini her zaman örgütün bir sıra neferi olarak gördü, partili arkadaşları tarafından da öyle kabul edildi. Behice Boran da, Nihat Sargın da sosyalist etiği siyaset içi ve dışı yaşamlarının kılavuzu olarak gördüler ve sosyalist etik dışına çıkan her davranışı şiddetle eleştirdiler, mücadele arkadaşlarına örnek oldular. Sargın Parti yaşamı boyunca hiçbir zaman kavgadan kaçmamış, hapislerden, baskılardan yılmamış, ama yasallığın getirdiği olanakları da hep önemsemiş, bilincine kazımış bir yol gösterici oldu. Onunla aynı safları paylaşmış olmak, Partili yoldaşları, arkadaşları, dostları için büyük bir onur ve mutluluktur. Güle güle sevgili Sargın yoldaş.

Çocukluğu, ilk düşünce filizlenmeleri

Ahmet Nihat Sargın 26 Nisan 1927’de İstanbul’da doğdu. Annesi Aliye, babası Mustafa Fahri’dir. Ablaları Melahat ve Müfide’den sonra dünyaya geldi, ailenin en küçük çocuğuydu. Asker olan babası 1900’lerde anayasa ve özgürlükler için mücadele eden İttihat ve Terakki Cemiyeti’nin Manastır Komitesi üyelerindendi. Mustafa Fahri daha sonra, Kurtuluş Savaşına katılmak için ailesini İstanbul’da bırakarak Anadolu’ya geçti. Sargın yıllar sonra Türkiye’de insan hakları ve demokrasi mücadelelerinin anlatıldığı bir fotoğraf sergisine gittiğinde, 1908’de Manastır’da ayaklanarak halka Meşrutiyetin ilan edildiği bildirisini okuyan komite üyeleri arasında babasını görür. Baba, mücadeleye yeni başladığı yıllarda oğul Nihat’ı dikkatli olması için uyarır. Oğlunun “ama siz de örgüt üyesi oldunuz” demesi üzerine, “ama bizimki gizliydi” der. Nihat Sargın’ın yıllar sonra bu olayı değerlendirmesi şöyle olur: “Diyemedim ki, bizimki de gizli.”

Çocukluğu İstanbul'da Rumların, Ermenilerin, Türklerin bir arada yaşadığı Samatya'da geçer. Farklı dinlere ve kökenlere sahip halklar arasında yaşanan dostluk ve dayanışma birikimi, toplumumuzun büyük çoğunluğunda görülen önyargı ve ayrımcılığın Sargın'da filizlenmemesinde önemli rol oynamıştır. Sargın siyasal yaşamı boyunca hep farklılıklardan, azınlıkta kalanlardan ve ezilenlerden yana olmuştur.

İlkokulu Aksaray'da okur. Ortaöğrenimini İstanbul Lisesi'nde yapar. Okul birincilerindedir. Planör uçuş eğitimlerine katılır, sıkı bir amatör bisikletçidir. İyi bir okuyucudur. Olaylara yaklaşımına ve yorumlarına dönemin aydınlarının düşüncelerine biçim veren 1920 Kurtuluş Savaşı ruhu hâkimdir. Tutarlı bir bağımsızlıkçı olmasının yanı sıra, Ekim Devrimi'nin, 2. Dünya Savaşı'nda faşizmin yenilmesinde önemli rol oynayan Sovyetler Birliği'nin çekim gücüyle 1917 Ekim Devrimi'ni anlamaya çalışır ve komünizme eğilimlidir.

Öğrencilik yılları... İlk örgütlenme, ilk yayınlar

Nihat Sargın 1944'te İstanbul Tıp Fakültesi'ne girdi. Üniversite yaşamının başlamasıyla birlikte demokratik/sol çevrelerle ilişkiye geçti. Behice Boran'ın bütün yazıları toplanırken bulunan, kendisinin bile neredeyse unuttuğu tek sayılı *Genç Tıbbiyeliler* dergisinin sahipliğini yaptı, 1946'da İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği'nin (İYTGD - 1946-1951) kuruluşuna katıldı, yönetiminde yer aldı, genel sekreterliğini yaptı. 1949 Ekim'inden başlayarak tutuklanana kadar derneğin yayın organı *Hür Gençlik*'in sahipliğini ve yayın yönetmenliğini devraldı. Derginin kesintisiz yayınlanmasında belirleyici katkısı oldu. Şubat 1948'de Türkiye Komünist Partisi'ne üye oldu. Şevki Akşit'in sekreterliğinde, Vecdi Özgüner ile birlikte parti hüccesini oluşturdular.

Gençlik Derneği, dönemin devlet denetimindeki öğrenci dernekleri oluşumuna karşı çıkan, ülkemizde demokratik gençlik örgütlenmelerini başlatan önemli "ilk"lerdendir. Dernek tartışma, eğitim, gezi gibi çalışmalar ile üyeleri arasında güçlü bir sosyal çevre oluşmasını sağladı. Bu sosyal çevrede gelişen dostluk ve dayanışma yıllarca devam etti ve günümüze kadar geldi.

Dernek, çalışmalarında her zaman yasal zeminde kalmaya titizlik gösterdi. Sargın -bir TKP üyesi olarak- her türlü açık çalışma olanağını değerlendirmeye ve savunmaya en çok titizlenenlerdendi. Politik çalışmalarda yasal çalışma zemininin

değerini her zaman bildi ve bu titizliği yaşamı boyunca devam etti. Her yaptığı işi savunacak durumda olmaya hep dikkat etti. Bu çabaların etkisiyle İYTGĐ 1946 ile 1951 yılları arasında en uzun ömürlü demokratik/sol örgüt oldu.

Dernek öğrenci hakları için kampanyalar düzenledi. Sel mağdurları için bağış topladı, Darülaceze'yi düzenli ziyaret etti, gecekondü bölgelerini dolaştı. Mayıs 1950'de "Nâzım Hikmet'e Af Kampanyası"na aktif olarak katıldı. "Çiçek Palas Toplantısı" olarak bilinen kitlesel toplantıyı düzenledi. Polis bir baskınla toplantıyı dağıttı.

İlk tutuklanma, ilk hukuksal mücadeleler

1950'de kurucuları arasında Behice Boran'ın, Adnan Cemgil'in de olduğu Türk Barışseverler Cemiyeti Türkiye'nin Kore Savaşı'na katılmasını protesto etti ve bir bildiri yayınladı. Demokrat Parti iktidarı barışçıları tutuklattı. *Hür Gençlik* dergisi barış savunucularına sahip çıktı ve "Gençliği Barış Mücadelesine Çağırıyoruz" bildirisi ile kampanyayı devam ettirdi. *Hür Gençlik*'in barışçı yayınları nedeniyle Sargın 1950'de ilk tutukluluğunu yaşadı. Önce 3 yıl 9 ay'a mahkûm oldu, uzun hukuk mücadeleleri sonucunda mahkûmiyeti 6 aya indirildi. Ancak Sargın bu karar açıklandığında 3 yıl 8 ay yatmış durumdaydı. Önceleri yazılarından tanıdığı, *Hür Gençlik*'te yazılarına yer verdiği Behice Boran'la Niğde Cezaevi'nde tanıştı. Böylece Boran'la ve Nevzat Hatko'yla hiç bitmeyecek dostlukları başladı.

Bu ilk davasında Sargın ömrü boyunca yararlanacağı deneyimler edindi. Hukuku her zaman ciddiye almaya ve haklarını sonuna kadar kullanmaya inandı. Yazdığı savunmayı okuyan Mehmet Ali Aybar onun sağlam hukuk mantığını övdü. Bu hukuksal takip ve ısrar daha az hapis yatmasını sağlamadı, ama askerliği er olarak değil doktor subay olarak yapmasını sağladı.

Mart 1954'te tahliye oldu ve Tıp Fakültesine dönerek eğitimini tamamladı. 1952'de cezaevinde nişanlandığı yoldaşı Yıldız Sargın'la 1955'te evlendi.

İktidar ve -o zamanlar henüz "derin" olduğunu bilemediğimiz-devlet organlarının tezgâhıyla 5 Eylül 1955'te Selanik'te Atatürk'ün evine bomba koyuldu. Ve ardından ülkede, özellikle İstanbul'da, "6-7 Eylül Olayları" adıyla bilinen azınlıklara yönelik şiddet, talan ve korkutup ülkeden kaçirtma eylemlerine girildi. Uluslararası bir tepkinin oluşması üzerine dönemin başbakanı Adnan Menderes'in emriyle olayı komünistlerin üzerine yıkmak

1

2

3

4

5

6

7

üzere yeni bir komplo planlandı. Başbakanın tutuklanmasını emrettiği 50 komünist arasında Sargın da vardı. Dört ay cezaevinde kaldı.

1957'de Tıbbiye'yi bitirdi. Askerliğini tamamladı, asistanlığa başladı.

Nihat Sargın, "barış" yargılamasını, 6-7 Eylül tutuklamasını, "Cezaevi Anıları" (TÜSTAV, 2005) kitabında anlattı. Kitap kapsamlı bir hukuksal ve politik belge özelliğindedir.

1951-1960 dönemi sol hareket açısından çorak yıllardı. TKP, 1951 tutuklamaları sonunda dağıldı. TKP'yi ülkede yeniden oluşturmak üzere bugün bilinen ilk girişim Mehmet Ali Aybar'ın girişimidir. Sargın, Mehmet Ali Aybar'ın TKP'ye yönelik tutuklamalardan sonra "işleri toparlayacak insan" olarak belirlendiğine hep inandı. Bu görüşünün dayanaklarını *TİP'li Yıllar* kitabında ve bazı konuşmalarında açıkladı. Aybar, DüNDAR BAŞTİMAR ve Nihat Sargın'la "neler yapılabilir" konusunu görüştü. Bu, Sargın'ın güvenilirliğini gösteren önemli bir kanıttır. Sargın bu girişimin sonuçsuz kalmasına hep çok hayıflandı.

TİP'li Yıllar

27 Mayıs 1960 ve sonrası Türkiye açısından yeni bir demokratik açılım dönemi oldu. Toplumsal ve siyasal yaşamın canlandığı, özgürlük sınırlarının genişlediği bir ortamda 1961'de Türkiye İşçi Partisi kuruldu. Parti çalışmalarıyla demokratik olanakların ve özgürlüklerin daha da genişlemesini sağladı. İşçi hareketinin temsilcileriyle sosyalist/demokrat aydınların birleşmesi Parti'nin gücünü, etkisini artırdı. Mehmet Ali Aybar Parti'ye genel başkan oldu. Aybar Parti'yi güçlendirmek için güvendiği arkadaşlarını harekete katılmaya çağırdı. Başta Behice Boran olmak üzere birçok aydın TİP'e katıldı. Sargın henüz asistanken, fiilen devlet memuru konumundayken Kamu İktisadi Teşekküllerinin yasasını inceledi, hukuksal yorumlar geliştirdi ve devlet memuru parti üyesi olamaz engelini aştı ve Türkiye İşçi Partisi'ne üye oldu.

Sargın, 1961-1971 dönemini, TİP'i ve kendi siyasal çalışmalarını büyük bir yetkinlik ve derinlikle "*TİP'li Yıllar*" (Felis, 2001) kitabında anlattı. 1408 sayfa olan ve bir kronoloji ile desteklenen kitap TİP tarihe ilişkin temel kaynaklardandır.

TİP'e giren Sargın önce genel sekreterlik bürosunda çalıştı, daha sonra genel sekreter oldu. Parti merkezi Ankara'ya taşınınca

işinden ayrıldı, olanaksızlıkları göze aldı, Ankara'ya gitti. Her zaman tam bir görev insanıydı. Arkasında çok önemli izler bırakan bir genel sekreter oldu. Her yönden baskı altında olan Parti'nin hukuksal ve bürokratik engelleri aşması için büyük bir titizlikle çalıştı. Bu titizlik TİP'in o zamana kadarki en uzun ömürlü yasal sosyalist parti olmasında önemli rol oynadı. Zorluklarla yaşamını gizli olarak sürdürme uğraşında olan TKP de bu yasallığın değerini bilenler arasında yer alıyordu. TİP'in 15 milletvekili çıkardığı 1965 seçimlerinde yasal koşulları tamamlayarak seçime katılmasında Sargın'ın emeği büyüktür. Kurulların çalışmasında, Anadolu'da zorluklar içinde mücadele eden Partililer ve Parti örgütleriyle ilişkilerin geliştirilmesinde, destek görmelerinde büyük emeği vardır. Parti örgütlerini düzenli bilgilendirmek için *TİP Haberleri* yayınına başladı. Bugün *TİP Haberleri*'ni inceleyenler dönemin çalışmalarını kavrayabilmek bakımından ne büyük bir kaynakla karşı karşıya olduklarını anlamaktadır.

1967'de dönemin milletvekili Tarık Ziya Ekinci'yle birlikte Doğu Mitinglerine katıldı. Mitinglerde, Kürt sorunu yasal ve kitlesel olarak ilk kez dile getirildi, konunun önemine dikkat çekildi ve demokratik talepler açıklandı. TİP bu mitingleri destekleyen ve katılan tek partiydi.

Sargın, 1968'de senato seçimlerinde İzmir adayı idi. Genel Merkez kontenjanından liste başına konulmasına karşı çıktı, ön seçimlere katıldı ve liste başı oldu.

Boran, Aren, Sargın yan yana

1968 her ülkenin, her dengenin alt üst olduğu bir yıldır. Devrim ve sosyalizm düşüncesine ve pratiğine kitlesel katılımlar oluyordu. Ancak bu kitleselleşme yeni sorunları ve tartışmaları da beraberinde getiriyordu. Yeni sorunlar yeni tartışmalar ve farklılıklar TİP'i de etkilemeye başladı. Farklı bakışlar, farklı öncelikler 1962'den beri ortak bir politik çizgide Parti'yi yöneten Aybar ve ekibi arasında da belirmeye başladı. Bu ihtilafta Nihat Sargın, sınıf vurgusunu korumak ve geliştirmek isteyen Behice Boran-Sadun Aren ikilisiyle birlikte davrandı. Ve iki yıl süren parti içi mücadele sonucunda Boran, Aren, Sargın çizgisi TİP'te etkin oldu. Sargın bu dönemde kongre kongre dolaştı, kongrelere yönelik saldırılara karşı önlemler alınmasını sağladı. Ankara İl Kongresi'nde yaralanmasına rağmen görevini serinkanlıkla sürdürdü.

1970'te yapılan 4. Büyük Kongre TİP bakımından önemli bir yenilenme kongresi oldu. Bu kongrede Genel Yönetim Kurulu üyesi olan Sargın İstanbul'a döndü, göğüs hastalıkları uzmanı olarak çalışmayı sürdürdü. Ancak 12 Mart 1971 askeri darbesiyle yeni bir dönem başladı. TİP kapatıldı, Sargın "1971 TKP Davası" olarak bilinen dava nedeniyle tutuklandı. Bütünüyle uydurma olan, daha çok MİT'in kuruntuları ve yorumları ile oluşturulan davada altı ay tutuklu kaldı, sonucunda beraat etti.

1972-1975 yılları Sargın'ın deyimiyle "dirsek teması" yıllarıdır. TİP'liler ilişkilerini korumaya, cezaevlerindeki arkadaşlarıyla dayanışma içinde kalmaya gayret ettiler. Sargın önemli bir odaktı.

1974 affının ardından, sosyalist hareketin 1960 sonrası dahil bütün yasal ve toplumsal kazanımlarını koruyup geliştirmek için TİP'i yeniden kurma kararını veren çevrede Boran ve Sargın yine ilk sırada bulunuyordu. Parti'nin kuruluşu sonunda Sargın genel sekreterlik görevini üstlendi ve yaşamını yeniden Parti çalışmasına göre düzenledi. Muayenehanesini kapattı, tam gün parti çalışmasına katıldı.

"Ölenlere karşı sorumluluğumuzu unutamayız!

Ama yaşayanlara karşı daha büyük bir sorumluluk duymalıyız!"

1975-1980 arası, demokratik/sol hareketin gücünü kırmak için siyasi cinayetlerin ve katliamların yoğunlaştığı dönem oldu. Boran ve Sargın bütün güçlüklerine rağmen bu çatışma ortamında değerini çok iyi bildikleri demokratik, yasal çizgiyi kaybetmemeye büyük çaba harcadılar. TİP ülkedeki anti demokratik baskılar ve faşist saldırılar nedeniyle kendisini silahlı çatışma ortamına sürüklemeye çalışan komplo ve planlara karşı koydu. Sargın Parti üyelerinin çatışma ortamına yuvarlanmaması için sonuna kadar çaba harcadı. Sargın bunun güçlüğünü Boran'ın ve hem de 8 Ekim 1978'de Ankara-Bahçelievler'de katledilen 7 TİP'linin mezar başı anmalarında dile getirdi. Ölenlere karşı sorumlulukların kesinlikle unutulmaması gerektiğini, ama daha büyük sorumluluğu, yaşayanlara karşı taşımının şart olduğuna inandıklarını belirtti. TİP'i silahlı çatışma ortamına sürükleme çabalarından birisi de TİP Genel Merkez binasına sızarak yapılan doğrudan doğruya Sargın'ı hedef alan bir silahlı saldırıydı. Sargın bu saldırıyı partili arkadaşlarının uyanıklığı sayesinde atlattı, bir partili arkadaşını silahla yaralandı.

Sargın'ın en önemli özelliklerinden birisi bir örgütlenme ustası olmasıydı. Lenin'in '*Örgütlenmek tüzük yapmaktır*' sözünü kılavuz

Yürü Gençlik
1943

HUR GENÇLİK

ÖZEL SAYI

Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden: **Nihat Sargin**
İdare yeri: İst. Süleymaniye,
Mimar Sinan Cad, 114 Her türlü muhaberat için: Akсарay Meydanı, Akсарay Matbaası

TIP

Sargin'in Mesajı

Partinin Eminönü ilçe örgütünün genç üyesi Vedat Demircioğlu'nun şehit düşmesi üzerine **TIP** Genel Merkezi, bütün mahalli kuruluşlara aşağıdaki genelgeyi göndermiştir:

Ankara, 27.7.1968

1 — Amerikan 6. Filosu'nun İstanbul'a gelişti sırasında, öğrencilerin Amerikalılara karşı protestoları dolayısıyla gece yarısı Gülmüşüsu öğrenci yurdunda polislin baskını esnasında Vedat Demircioğlu arkadaşımızın yaralanması ve tıbbi müdahaleye rağmen komadan kurtulamayarak ölümlü ile İkinci Milli Kurultuş Hareketimiz ilk şehidini vermiş bulunuyor.

2 — Arkadaşımızın kısa biyografisi aşağıdadır:

1943 yılında **çark başak**

kitle örgütleri ve partiler

Nihat SARGIN Genel Sekreteri

adımlar

BÜYÜK KONGREYEDÖĞRÜ
TBKP Genel Başkanı Dr. Nihat Sargin:

GEÇMİŞİN SON, GELECEĞİN İLK HALKASI

Sayın Dışarı, sayın korular ve...
...sorumları, kendilerini...
...kılana, helvane...
...il dairesinde...

BÜLWEN
...önce her fırsat ve imkanda, bu...
...görevimi en büyük rahatlık içinde sürdürebilmem için elinden geleni esigermeyen hepimize, MH üyesi bütün arkadaşlarımıza ve Vakıfta çalışan kardeşlerime duyduğum şükranı belirtmek istiyorum.

Arkadaşlar; bütün kurumlarda üst mevki-de yer alanlar kendilerini sonrasında düşünürler, ben de düşündüm ve karar verdim, gözüm arkada kalmadan başkanlığınızdan ayrılmıyorum.

Teşekkürlerimle,
Nihat SARGIN

09/12/2007

Hür Gençlik

(Sağ tarafı birinci sayfa) ARSIN

ve edin.

Yeni kararsızın zararlı tepkileri bu kadarla kalmıyor. Bir genç düşünün ki Liseye geldiği zaman mesleğini kararlaştırıyor. O üniversitede okumak ve iyi bir yüksek mühendis olmak emelindedir. Bunun için Fen koluna girmiş ve var kuvvetle fen derslerine çalışmış bağlamıştır. Yüksek tahsil yapmak kararında olduğu için bu arkadaş Liseden iyi veya orta derecede mezun olmak hiç bir suzette alıkdar etmiyor. Hele üniversite için bir basamak taşı olan öğrenciler derslerini ise hiç bir kymetli yapıyor. Omsa sadece Teknik Üniversite giriş imtihanlarında kazanacağı puan sayısını ilgilendiriyor.

Bu mesleklerde ilerlemenin de ancak müspet bir kafa ve müspet ilimler ürettiğinde mümkün olduğunu düşünüyorum. Bu mesleklerin için fen koluna girmiş ve ordan mezun olmuşlardır. İmzalı ise hukuk ve edebiyat (bu zümreleri) fakülteleri bu arkadaşlara edebiyatın kapamayı buldular. Ara latifimizin arkadaşları ya arzu etmedikleri bir meslekte tahsil ile tahsille iktisat sonunda kalsaklardı. Durum aksi, çok acıdır ve bu sadece kararsızın acı ve tehlikesinden doğmuştur. Yücelere gencin işkabalığı için çindikleri program alıstırdı edilmiş enerjileri heba olmuş ve meslekler için vervec kay-

Yoruz: Bu İyri kimler-

YURUYUŞ
MAYIS AYI İTİFAK BİREK VE YÜRÜM ÖRGÜSÜ SAYI 313 MAYIS AYI 1979

1 MAYIS 1979

1 MAYIS 1979
MAYIS AYI İTİFAK BİREK VE YÜRÜM ÖRGÜSÜ SAYI 313 MAYIS AYI 1979
Bu mesleklerde ilerlemenin de ancak müspet bir kafa ve müspet ilimler ürettiğinde mümkün olduğunu düşünüyorum. Bu mesleklerin için fen koluna girmiş ve ordan mezun olmuşlardır. İmzalı ise hukuk ve edebiyat (bu zümreleri) fakülteleri bu arkadaşlara edebiyatın kapamayı buldular. Ara latifimizin arkadaşları ya arzu etmedikleri bir meslekte tahsil ile tahsille iktisat sonunda kalsaklardı. Durum aksi, çok acıdır ve bu sadece kararsızın acı ve tehlikesinden doğmuştur. Yücelere gencin işkabalığı için çindikleri program alıstırdı edilmiş enerjileri heba olmuş ve meslekler için vervec kay-

Yurtta Dünya

DERGİNİN İŞLEVI

Nihat Sargin

Cumhuriyet kuruluşuna ilişkin aynı on yılar boyunca Türkiye'de düşün hayatı karşılıklı mükahat oldu. 'Etek pet, tek parti, tek milliyet dogumu' Türkiye'nin rasmi ideolojisi tüm tarzlara ve estetiklerin tesadüfide tutuldu. İki sınıfa sosyalist ideolojiler ve buna bağlı düşünce ve estetikler bir yana bilimsel demokratik sosyalizmler okunmazdı. Düşünce, viciyon, söz, yayın, kitlelerin emfisi örgütlenme her ve örgütlenişleri gibi demokratik örgütlenişlere baskı altında tutulmuş, bu boğuk boğuklukta ükemenin tarifi, toplanması yapısı, ekonomisi, sosyal sorunları üzerinde kapsamlı araştırmalar bilimsel teorik çalışmaları yer yoktu. İlgililerin sünme, yazın ve yasa dışı baskı ve şiddet vurgulanmasını evde okunması sosyalist hareketin ve örgütlenişinin en temelinde olduğu kadar bu alanda da yepyeni bir dünya inşa edilmiş bulunuyordu. Bu derginin adını almış gibi, bir dergi olarak kimselerin her ve örgütlenişleri için demokratik örgütlenişlere baskı altında tutulmuş, bu boğuk boğuklukta ükemenin tarifi, toplanması yapısı, ekonomisi, sosyal sorunları üzerinde kapsamlı araştırmalar bilimsel teorik çalışmaları yer yoktu. İlgililerin sünme, yazın ve yasa dışı baskı ve şiddet vurgulanmasını evde okunması sosyalist hareketin ve örgütlenişinin en temelinde olduğu kadar bu alanda da yepyeni bir dünya inşa edilmiş bulunuyordu. Bu derginin adını almış gibi, bir dergi olarak kimselerin her ve örgütlenişleri için demokratik örgütlenişlere baskı altında tutulmuş, bu boğuk boğuklukta ükemenin tarifi, toplanması yapısı, ekonomisi, sosyal sorunları üzerinde kapsamlı araştırmalar bilimsel teorik çalışmaları yer yoktu. İlgililerin sünme, yazın ve yasa dışı baskı ve şiddet vurgulanmasını evde okunması sosyalist hareketin ve örgütlenişinin en temelinde olduğu kadar bu alanda da yepyeni bir dünya inşa edilmiş bulunuyordu.

GÖRE
KORJUA PARTİSİNE KARŞI

Korjuva Partisine Karşı
Bu mesleklerde ilerlemenin de ancak müspet bir kafa ve müspet ilimler ürettiğinde mümkün olduğunu düşünüyorum. Bu mesleklerin için fen koluna girmiş ve ordan mezun olmuşlardır. İmzalı ise hukuk ve edebiyat (bu zümreleri) fakülteleri bu arkadaşlara edebiyatın kapamayı buldular. Ara latifimizin arkadaşları ya arzu etmedikleri bir meslekte tahsil ile tahsille iktisat sonunda kalsaklardı. Durum aksi, çok acıdır ve bu sadece kararsızın acı ve tehlikesinden doğmuştur. Yücelere gencin işkabalığı için çindikleri program alıstırdı edilmiş enerjileri heba olmuş ve meslekler için vervec kay-

Handwritten notes and signatures, including a date '09/12/2007' and various names.

edinmişçesine tüzük ve yönetmelik hazırlamak konusunda kendini yetiştirmişti. TİP'in kurumsallaşması için çaba gösterdi. Parti merkezinin yerel örgütlerle birlikte siyaset oluşturması ve karşılıklı bilgi aktarımları için "İl ve Bölge Temsilcileri Toplantıları" yapılmasında Sargın'ın önemli katkısı vardır. TİP'in merkezietçiliği ağır basan bir parti olmasına karşın kongreler arasında yapılan bu toplantılar tabanın ağırlık koymasını sağlayan toplantılardı. 'Parti içinde aşağıdan yukarıya genel bir tartışma' yapabilmış olmasında, hazırlanmasında Sargın'ın büyük katkı verdiği TİP tüzüğü önemli rol oynamıştı.

1979 senato seçimlerinde Kars adayı oldu, yörede etkin olarak çalıştı.

TİP geniş bir aydın çevreyle birlikte "Demokratikleşme İçin Plan" çalışması başlattı. Çalışmanın sonuçlarının toparlanması için Sargın özel bir çaba harcadı, sonuç raporlarını tek tek toplayarak, düzenleyerek kitaplaşmasını sağladı. TİP'in 1975 sonrası en önemli çalışmalarından olan bu yapıt gün ışığına çıkmasında Sargın'ın payı yüksektir.

Türkiye İşçi Partisi 12 Mart döneminde olduğu gibi anti-demokratik bir darbe olduğunda ve demokratik yaşam kesintiye uğradığında, siyasal partilerin çalışmasına engel olduğunda faşizme karşı örgütlü mücadelesini sürdürmek konusunda kararlıydı. Parti bu kararlılığını 'her hal ve şartta çalışma' başlığı altında kongresinde de teyit etmişti.

12 Eylül sonrası... Toparlanma ve birlik çalışmaları

12 Eylül 1980 faşist askeri darbesinden sonra TİP bu kararını duraksamadan yürürlüğe koydu. Parti tepeden tırnağa yeniden örgütlendi. TİP Genel Başkanı Behice Boran ve bazı başka parti yöneticilerinin yurtdışına çıkması kararlaştırıldı. Yurtdışında kalacak yöneticiler belirlendi. Başlangıçta Türkiye'de kalması kararlaştırılan Sargın'ın, Behice Boran'ın gözaltına alınması üzerine yurtdışına çıkması kararlaştırıldı ve Sargın istemeyerek de olsa yurtdışına çıktı. Bir süre sonra kendisi gibi istemeden parti kararına uyararak yurtdışına çıkan Boran'ın da katılmasıyla yurtdışı faaliyetini örgütlemeye başladılar. Bir yandan cuntayı uluslararası planda teşhir edecek ve baskı görmelerini sağlayacak çalışmalar yaptılar, diğer yandan yurtdışında TİP'i örgütlediler, yurtdışında yapılmakta olan çalışmaları desteklediler. Yurtdışından ve dışından katkılarla Parti yayını, ÇarkBaşak'ı yeniden çıkardılar, TKP ve TSİP'le politik birlik çalışmalarını yeniden başlattılar, başta onlar

olmak üzere daha geniş sol çevrelerle birlikte anti-faşist birlikler oluşturmak için uğraştılar.

Kendilerini aynı bilimsel sosyalist platformda gören TİP, TSİP ve TKP arasında da yoğun birleşme çalışmaları yapıldı. Yurtiçinde de yürütülen bu çalışmaların ağırlığı yurtdışındaydı. Bu çalışmalarla ilgili olarak günümüze kalan (bilinen) yazılı belgeler yine Nihat Sargın'ın notlarıdır. Birlik görüşmelerinde kendi örgütünü bilgilendirmek için Sargın'ın tuttuğu geniş notlar Türkiye Sosyal Tarih Araştırma Vakfı Arşivi'nde yerini aldı.

Birlik çalışmaları 1987'de sonuçlarını verdi. TİP ve TKP birleşeceklerini açıkladılar ve hemen sonrasında yeni oluşacak Türkiye Birleşik Komünist Partisi'nin başkanı olması kararlaştırılan Behice Boran yaşama gözlerini yumdu. TBKP'yi oluşturacak taraflar neredeyse tartışmaksızın Nihat Sargın'ın başkanlığı konusunda birleştiler. Birleştirici ve toparlayıcı özelliği bir güvenceydi.

Sargın ve Yağcı yurda dönüyor

Partililer 1987'de, ülkede solu dışlayarak oluşturulmak istenen politik yapıya müdahale etmek ve demokratikleşme sürecini hızlandırmak için liderlerinin ülkeye dönmesi kararını aldı ve Sargın'la Nabi Yağcı (Haydar Kutlu) görevlendirildi. Sonrası tam bir demokrasi ve hukuk mücadelesidir.

Dönüşlerinde ağır işkencelere maruz kaldılar. Tutuklulukları hukuksuzluk örneği olarak uzatıldı. Sonucunda 1990'da iki lider ölüm orucuyla konuyu geri dönülmez biçimde iktidarın ve toplumun önüne getirdiler. Büyük bir kamuoyu desteğiyle özgürlüklerini elde ettiler. Türkiye'nin demokratik yaşamının önündeki en büyük engellerden birisi olan 141 ve 142. maddelerin kalkması için belirleyici bir katkı sundular.

Yurda dönecekleri haberleri duyulduğu sıralar, Ankara DGM Başsavcısı Nusret Demiral, "onları idamla karşılayacağız" şeklinde açıklama yapmıştı. Aynı açıklamasında Demiral, haklarında (o zamanki) TCK. 125. maddeye göre dava açılacağını belirtiyordu. Bu maddenin, ülke topraklarını bölme suçu ile ilgili, yani Sargınlarla ilgisiz bir madde olmasına karşın, Demiral tarafından telaffuz edilmesinin nedeni, "idam"ı öngörüyor olması idi. Daha sonra yurda döndüklerinde, dava 141/1-son maddeye göre açıldı. Bu da sınıf tahakkümü ile ilgili birden fazla kuruluşun sevk ve yönetiminde bulunanlar ile ilgili bir madde idi; bu madde de "ölüm cezası"ni öngörüyordu. Yani davanın adı idam olarak konulacaktı,

ama ister o madde, ister başka madde, cezası ölüm olmalı. 141. maddeden ölüm cezası isteği ile açılmış ilk ve tek dava bu davadır. Ne kadar ilginçtir ki, dava beraat ile sonuçlandı. Sargın, duruşmalarda, “bu davanın beraat ile sonuçlanacağına inanıyorum” diyordu. Bunu, böyle konuşmak adet olduğu için değil, davanın sonunu görüyor (tünelin sonundaki aydınlık) olduğu için söylüyordu.

Dava başladıktan sonra Demiral, davayı “yüzyılın davası” diye nitelendirmişti. Bu dava, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne taşınan ilk dava olmuştu. Bu dava nedeniyle, AİHM’ne götürülen dört davanın tümü de olumlu olarak sonuçlanmış, günümüzde artık yaygın bir uygulama alanı bulmuş olan, “Avrupa İnsan Hakları yargısı” alanının kapısını açan dava olmuştur. Nihat Sargın, bunları *900 Gün* (TÜSTAV, 2006) adlı kitabında ayrıntılı olarak anlatır. Bu eser, ülkemizde hukuksal yapının iktidarların baskısı altında nasıl işlediğine dair bir başucu kitabıdır.

Gene bu dava, Türkiye’de 55 yıl süreyle kurulu düzenin bekçiliğini yapan, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün önünde başlıca engeli oluşturan, binlerce işçi, aydın, öğrenci vb’nin toplam onbinlerce yıl hapis yatmalarına neden olan ünlü 141 ve 142. maddelerin yürürlükten kaldırılmasını sağlamıştır.

Bu dava, 1920’lerden beri sürüp gelen “komünist parti örgütlenmesi” yasağının kırılmasını sağlamış, komünist partinin yasal olarak kurulup serbestçe faaliyette bulunmasının zeminini oluşturmuştur. Ancak bunlar hiç de kolay olmamış, uzun süren işkenceli soruşturmalarda bu sonuçlar sağlanabilmiştir. Öylesine ki, emniyetten DGM Savcılığına yazılan bir yazıda, sanıkların konuşturulamadıkları, çok deneyli insanlar oldukları ve bilgi alınmasının mümkün olmadığı bildirildiğinde, DGM Savcılığı, “emniyetçe ısrarlı ve gayretli çabaların sürdürülmesi” talimatı verilmişti. Ve bu talimat doğrultusunda işkenceye devam olundu. Bu davanın taşındığı AİHM’de, Danimarka İşkence Rehabilitasyonu Merkezinin yaptığı araştırmalar sonunda, işkence yapıldığı tespiti araştırma raporu ile sabit oldu. Bu incelemeyi yapan kurulda bir de Türk doktor vardı.

TBKP Davasının seyir süreci, uluslararası bir sosyalist dayanışma platformu oluşturmuştu. Dava devam ederken, beş kıta üzerinde pek çok ülkeden sanatçı, bilim adamı, eski bakanlar, milletvekilleri, siyaset insanları Türkiye’ye gelerek davayı izlediler. Türkiye’deki düşünce özgürlüğü ve demokrasi sorunları, Avrupa’nın çeşitli yerlerinde düzenlenen toplantılarda ele alındı, tartışmaya açıldı.

Tahliyelerinden sonra başlanan sürecin devamı için kollar sıvandı,

TBKP yasal olarak kuruldu, Sargın yine Anadolu yollarına düştü. Anayasa Mahkemesinde açılan kapatma davasını etkilemek için daha çok örgütlenmek gerektiğine inanıyordu. Bir yandan da kapatma davasına karşı hukuksal savunma çalışmasına katıldı. Türkiye Birleşik Komünist Partisi birçok ilde yasal kongrelerini tamamladı, son olarak Ankara'da büyük kongresini yaptı. Bu -15 Ağustos 1922'de yapılan kongre de açık kongre sayılırsa- yaklaşık 70 yıl sonra yapılan ilk yasal KP kongresidir. Ve Parti 1991'de kapatıldı. Dava Avrupa İnsan Hakları Divanı'na götürüldü. Türkiye işkence davası ile birlikte parti kapatmadan da mahkûm oldu. Bu çabalar ülkemizin demokratikleşmesine önemli katkılar sağladı.

Tarihi belgelerle kalıcılaştırmak

TBKP büyük kongresinde iki karar aldı. Birincisi, siyasi mirasını sol birlik hareketine devrettiğini açıkladı ve üyelerini Sosyalist Birlik Partisi'ne yönlendirdi. İkincisi, tarihsel belge vb. mirasını toplamak, düzenlemek ve kullanıma sunmak üzere TÜSTAV'ın kurulması kararını aldı.

Nihat Sargın iki karara da bağlı kaldı. TBKP kapatıldıktan sonra beş yıl siyasetten yasaklandı. Ve yasağı biter bitmez birlik hareketinin devamı olarak gördüğü Özgürlük ve Dayanışma Partisi'ne (ÖDP) üye oldu ve hayata bir parti üyesi olarak gözlerini yumdu.

Sargın, arşiv oluşturma kararından hemen sonra, daha vakıf kurulmadan çalışmalara başladı. TBKP belgelerinin toplanması ve tasnifini yönetti, kongre kitabını çıkarttı. Dönüşleri her yönüyle anlaşılmasını sağlayacak 5000 sayfayı aşkın "Basında TBKP" derlemesini yönetti. Bugün bilgisayar ortamına da aktarılmış olan bu çalışma ülkemizde bir sürecin nasıl yaşandığının her yönüyle anlaşılmasını sağlayacak bir çalışmadır. Ancak, TÜSTAV'ın dikkatini ve çalışmalarını arşivlere yoğunlaştıramaması nedeniyle boşluk oluştuğunu gördü. TİP Arşivi'ni Tarih Vakfı bünyesinde oluşturmak üzere harekete geçti. Ayrımcı gözetmeksizin aynı düşündüğü/ayrı düştüğü yaşayan bütün başkan ve sekreterlerin bir araya gelmesini ve arşiv çağrısı yapmasını destekledi. Böyle bir girişim solda ilk ve tektir. Tarih Vakfı'nda önemli bir arşiv varlığı oluştu. 1998'den sonra yeni açılımlarıyla yeniden TÜSTAV ağırlık kazandı. Bugün TÜSTAV'da Behice Boran, Nihat Sargın, Nebil Varuy, Kemal Sülker, İnci İşbulur başlılarıyla geniş bir TİP arşivi oluşturuldu.

Nihat Sargın, 1998'den sonra, "TÜSTAV, bu tarih benim de tarihimdir diyen herkesin kurumudur" açılımını destekledi, bir

dönem başkanlığını üstlendi ve amaca uygun ilişkilerin kurulmasını ve gelişmesini destekledi. Yazdığı kitaplarla, başışladığı belgelerle, yeni belgelerin gelmesi için yaptığı teşvik ve önemini anlatan çalışmalarla, kurul çalışmalarına katkılarıyla her bakımdan TÜSTAV'da iz bıraktı. TÜSTAV'a önem ve emek veren herkesin bir kez daha gönlünü ve saygınlığını kazandı, silinmeyecek izler bıraktı.

FOTOĞRAFLAR

1. 1951 Ankara Askeri Cezaevi. Nihat Sargın, Nevzat Özmeriç, Osman Fuat Toprakoğlu, Reşat Sevinçsoy, Adnan Cemgil.
2. 1975 2. TİP Kurucuları.
3. 1951 Sultanahmet Cezaevi.
4. 1966 TİP MYK Üyeleri bir arada. Sina Pamukçu, Kemal Nebioğlu, Ali Karıcı, Nihat Sargın, Behice Boran, Kemal Sülker, Salih Özkarabay, Adnan Cemgil, (önde) Cemal Hakkı Selek, Mehmet Ali Aybar, Rıza Kuas.
- 5-6. Behice Boran ile birlikte.
7. 1960 Anakara. TİP Kongresinde saldırıya uğradıktan sonra.
8. 1989 Ankara Cezaevi. Nabi Yağcı, Mehmet Bozışık, Nihat Sargın, Şeref Yıldız, (önde) Ahmet Kardam.
9. 1990 Ankara Cezaevinden tahliye.
10. 1990 Ankara Cezaevinden tahliye.
11. A990 Ankara. Kuruluş başvurusundan sonra TBKP tabelası asılıyor.

• GÖRSELLER: TÜSTAV ARŞİVİ

TÜSTAV - Ahmet Nihat Sargın Arşiv Fonu

Türkiye Sosyal Tarih Araştırma Vakfı (TÜSTAV) Başkanlığı Koleksiyonu'nda vakfın bir dönem başkanı olan Ahmet Nihat Sargın'ın bağışları da var. Belgeler 1965-1991 dönemini kapsıyor ve yakın tarihimizi birinci elden aydınlatıyor. Politik gelişmelere ilişkin zamanının güncel belgelerini; disiplinli çalışma alışkanlığı ve aynı zamanda bir tarihçi özeniyle titizlikle koruması; bize, kendisinin bilim insanı kimliğinin ipuçlarını veriyor. Bu özelliğine, aynı zamanda emekçi hareketin geçmişine ve geleceğine duyduğu inancın başka bir göstergesi olarak da bakabiliriz. TÜSTAV, Ahmet Nihat Sargın Koleksiyonu'nun içeriği şöyle:

- Türkiye İşçi Partisi (TİP) belgeleri,
- 1981-1987 arası politik ve ekonomik göç, Türkiye'nin durumuyla ve sendikalarla ilgili Türkçe ve farklı dillerde dokümantasyon,
- 12 Eylül sonrası TİP'nin yurtdışı faaliyetleri,
- TİP-Türkiye Komünist Partisi (TKP) birleşmesi çalışmaları,
- Türkiye Birleşik Komünist Partisi'nin (TBKP) yurtdışında kuruluş dönemi,
- TBKP Türkiye'de legal olarak kurulduktan sonraki dönem,
- TBKP'nin iç tartışmaları,
- Türkiye Sosyalist İşçi Partisi (TSİP), Sosyalist Birlik Partisi (SBP), Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP) dokümantasyonu,
- Değişik alan ve durumlarda elde edilmiş dokümantasyon.

Sargın'ın TÜSTAV'da bulunan bağışı 17.586 sayfa-yaprak. 7.907 sayfası orijinal, 9.679 sayfası ise teksir, karbon kopya gibi çoğaltılmış belgeler. Bağış içeriğine ilişkin bazı kalemlerin sayısal dökümü: Politik süreçleri kapsayan mektup 127 adet/699 sayfa-yaprak; yazışma 122 adet/658 sayfa-yaprak, raporlar 139 adet/2486 sayfa-yaprak, dayanışma belgeleri 264 adet, değerlendirmeler 767 sayfa-yaprak, makale 37 adet/692 sayfa-yaprak, taslaklar 165 sayfa-yaprak, kupür 84 adet, broşür 47 adet, hukuksal belgeler [iddianame, mahkeme zabtı, karar vs.] 1759 sayfa-yaprak, kitap 30 adet ve dergi bağışları ise 36 kalem. TÜSTAV, Ahmet Nihat Sargın'a; geçmişin tarihsel sentezinin ayrıntılandırılması ve tarih bilincinin geliştirilmesi için yaptığı bağışlar dolayısıyla müteşekkirdir.

